

A pinceszinten igen jó hangulatú, vidám beszélgetések, csevegések, baráti kézfogások folytak a feltálatl finomságok, köztük a nevezetes angadzsábur leves mellett.

Végül: úgy gondoljuk; talán jobb is volt, hogy nem keveredett a két társaság. Mindenki a maga fajtája között érezte magát jobban. Az egyetlen kérdés, ami felmerül, hogy - persze, igen-igen óvatosan fogalmazva - talán rossz volt a rendezési elv: a két társaságnak talán helyet kellett volna cserélnie.

Miért?

Lehet, hogy a díszhely Szamosújvárott a magyarörményeknek járna, az ortodoxok pedig a föld alatt szőhették volna dolgaikat? Ez csak azért jut eszünkbe, mert akkor például Szongoth Gábor nyugodtan ott ülhetett volna Szongott Kristóf képe alatt...

Talán, ha a szamosújváriak is úgy akarják, jövőre a helyzet visszaáll egy normálisabb kerékvágásba - ugyanis dr. Jakubinyi György, gyulafehérvári érsek úr, apostoli kormányzó **örömteli bejelentést** tett.

Gábor testvért, aki szétzavarta az egyháztanácsot és kizárólagos teljhatalommal ruházta fel Esztegár Jánost, (aki pedig lepaktált a bukaresti és a budapesti ortodox örményekkel), a közeljövőben elhelyezik Szamosújvárról.

Résen kell lenni.

Nagyon jól emlékezünk, hogy néhány éve **Csíkszépvízen**, amikor hasonlóan kritikus volt a helyzet templomfoglalás-ügyben, a római katolikus Plébánia és az ottani egyháztanácsosok **résen voltak**.

A bukaresti örményeket nem hívták meg, a budapesti ortodox örmény küldöttséget, amely hívás nélkül is nagy tömegben felvonult, egy mellékszobában helyezték el az ebédnél, a szentelő, megnyitó beszédek során nem is adtak szót nekik; ezzel megoldódott a helyzet, **a magyarörmény közösség megtartotta templomát és identitását**.

Arról nem is szólva, hogy Gyergyószentmiklóson, **ahol az egyháztanács kellő súllyal áll a lábán**, csak a falakon kívül sündörögnek az ortodox keletiek.

Hát ez az (és nem kevesebb!), ami természetesen kimaradt a széles nyilvánosság számára készülő napilap amúgy valójában korrekt, jóakarató híradásából...

(szerk.)

*****

"Vétkesek közt cinkos, aki néma... "

Ez a Babits-verssor jut eszünkbe mostanában, főként a szamosújvári Világosító Szent Gergely búcsú után. Igazi élmény a múlt kiemelkedő személyiségeiről, a mindennapi élet átgondolt szabályozásáról olvasni a - szamosújvári! - Szongott Kristóf könyveiben gondosan összegyűjtött dokumentumokban.

Kiderül ezekből, hogy fontos volt a szamosújváriak számára a közösség érdekvédelme, az örmény communitas tisztessége és megbecsülése, az örmény szertartású római katolikus hitélet megtartása. Az, hogy minden hivatalos szinten és minden vonatkozásban **a tisztességre és becsületre** törekedtek. (Lásd: a szamosújvári határozatokat lapunk 3-ik oldalától.)

Lászlóffy Emánuel, az 1801 január 2-án leköszönő szamosújvári főbíró - magyarul elmondott - búcsúbeszédéből idézünk: "A főbírói hivatal különösen abban feneklik meg (értsd: azon az alapon áll - *a szerk.*), hogy az azt viselő, mint előlülő tudja magát mértékelni, jó például legyen, a tagokat magok törvényes szabadságokban ne akadályozza; mint bíró úgy ítéljen és

az administratio minden ágában olyan lépést tegyen, hogy annak idejében Isten ő Felsege előtt is számolhasson. Egyenes szívűsége mellett a jó igyekezet a terhes dolgokban egyedül is elég..."

A szamosújvári, kis magyarörmény közösség számára sok más között az is fontos volt, hogy például a jövő nemzedékeinek oktatására alapítványt tegyen a millenniumra (mint erről a Szongott-féle Armenia 1892 októberi száma tudósít).

A szamosújvári közösség megszervezte és működtette - valamint ellenőrizte! életét az igazságszolgáltatás, hitélet, gazdaság területén.

Még Trianon (a trianoni szétszakítás és "rendszerváltás") sem tudta ezt a rendet felborítani. A tragédiát erős akarattal, közös összefogással vészelték át, megtartották a beivódott hagyományokat, a magyar anyanyelvet, az ősi, örmény szertartású, római katolikus hitet.

Pedig választás elé állították őket: örmény katolikus püspökség - vagy magyar anyanyelvűség.

Megmaradtak magyar anyanyelvűnek, megmaradtak örmény szertartású római katolikusnak. Híven őrizték anyanyelvüket, rítusukat, templomaikat, egyházi kincseiket, műemlékeiket, temetőiket.

Összetartoztak és összetartottak.

Az elmúlt évtizedek diktatúrája iszonyú pusztítást végzett. Nemcsak egy barokk kisvárost radírozott szét: a magyarörménységet is megtizedelte.

A diktatúra Szamosújváron is kitermelt a magyarörmények közül olyanokat, akik nem a közösség érdekét tartják szem előtt.

Ezen az úton eszközévé válnak az Erdély-szerte s oly régóta folyó beolvasztásnak Szamosújváron is: az erdélyi magyarörményeket kizárólag "örménnyé" kell tenni, pontosabban "román-örménnyé", ez egyúttal azt jelenti: keleti ortodox-hívővé... ne folytassuk.

(Talán vannak még, akik emlékeznek a "székely nép" fellobbantott kategóriájára, amely ugyancsak ezt célozta: a "székely" nem "magyar", ennyivel is kevesebb az erdélyi magyar... Most? A szamosújvári magyarörmény nem magyar, hanem...

És - sajnos - erről szólt az idei búcsú. A **nem** Erdélyből származó, **nem** katolikus örmények díszvendégek, akik nyíltan fellépnek ellenünk, s a római katolikus egyház ellen.

(Rádásul: "nagyon szép a templom, a Rubens-képpel együtt"...)

Akik Magyarországon 1998-ban Magyarországi Örmény Egyház néven újat alapítanak s önmagukat egyházfőnek kinevezik, valójában az örmény katolikus részegyház ellen támadnak, templomot, könyv- és irattárat, múzeumot, plébániát bitorolnak, a budapesti örmény katolikus hitéletet akadályozzák...

(Az csak "hab a tortán", hogy az ellenük indított bűnvádi eljárás során a budapesti, XI. kerület Orlay utca 6. alatti ingatlant "Örmény Ház"-ként sajátjuknak nevezik - pl. a Magyar Nemzet c. napilap 2001. június 6-i számában - és hazugságokkal félrevezetik a tájékozatlan újságírót... s főként, az olvasót.)

Kívánjuk és reméljük, hogy a szamosújvári közösség felébredjen! Kívánjuk és reméljük, hogy nem vesztegeti el évszázados hagyományait, kultúráját; közösségi érdekeit pedig demokratikusan választott, demokratikusan működő - egyházi - és civil szervezetek révén biztosítja.

Akkor Szamosújvárott is - és másutt is - lesz jövője egy Szent István király által megerősített, **valóban működő nemzetnek**, amelybe háromszáz-valahány éve érdemes volt a menekült örményeknek is becsatlakozniuk.

(szerk.)

*****